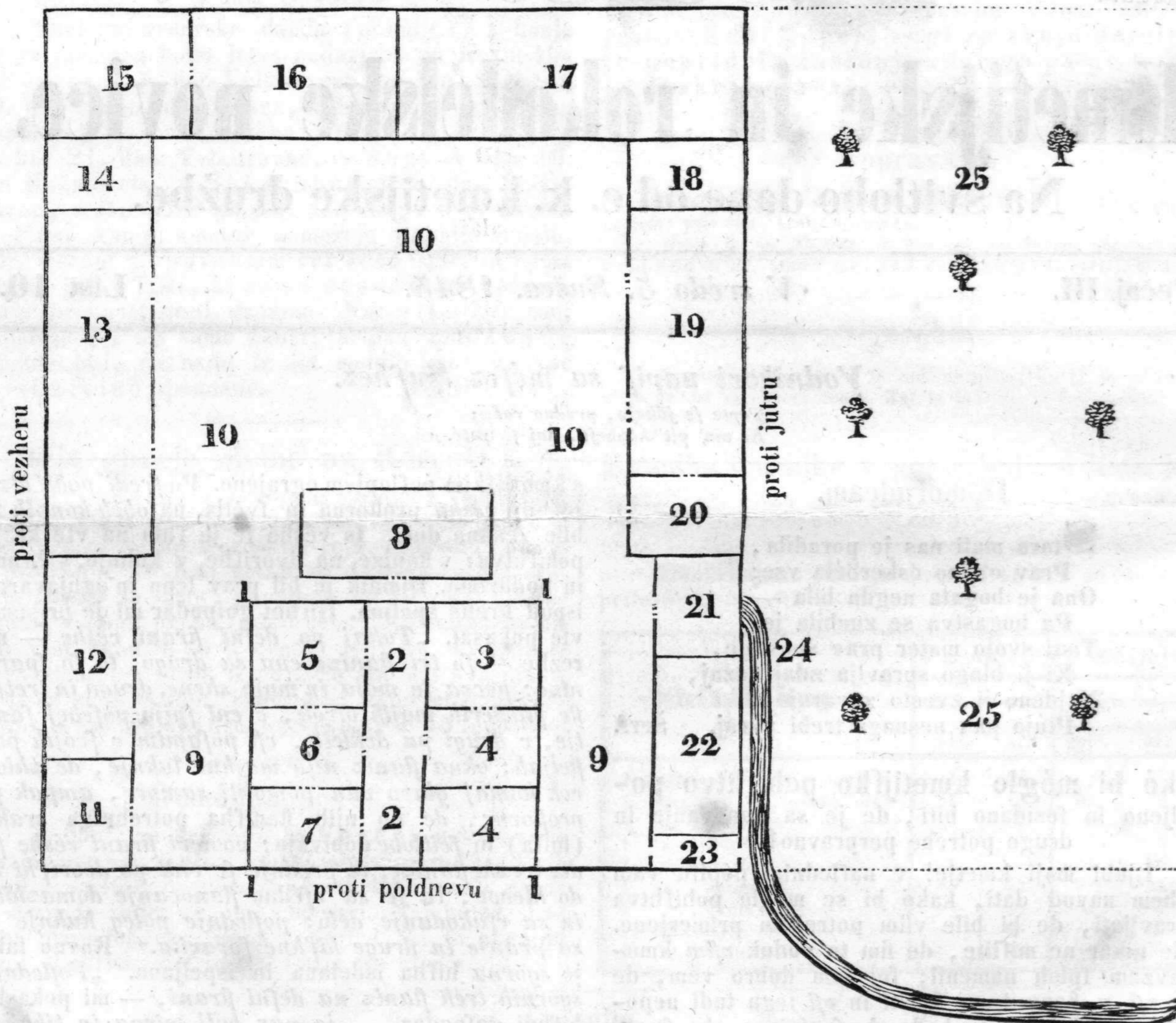

dano; *savoljo tega ne*, — mi rezhe gospodar — *de se sdravi srak ne kasi*, in *de je nevarnost ognja manji*. Na obeh konzih hiše se is dvorišha vun in noter vosi, in vrata se po nozhi varno saperajo. Na strani proti sonznimu sahadu je hlev sa dróbnizo, na sprotni strani proti jutru pa sa goveda in konje, sad téh je *gnojnishe*. V posebno napravljeno jama; kjer se deshniza vkup ne steka in jama tudi prevezh na sonzu ni, se stéka *gnojniza* is vseh hlevov po pod semljo fkopanih shlebi. Špredej na obeh straneh velikih hlevov so persidane manji poflopja,

te so: *kurnik*, *svinjak*, *pravniza*, *dervarniza*, per konzu te so *vratiza na vert*. Nar lepšhi in koriftnišhi pa je to, *de je k pohifhtvu tekozha voda mersliga studenza napeljana*. *Veliko potrofhkov in truda mi je delo to prisadjalo*, — mi pové gospodar, — pa vender vrednost in dobrotu vodne naprave mi vse to obilno plazhuje. Rasun tega, — mi dalje rezhe — *sim vse po priloshnosti napravljaj*, kar je potrebna in koriftniga, vsiga pri hišhi nepotrebna, in svojim stanu nespodobna sim se pa ogibal.

Nahim bravzam damo tukaj obrif popifaniga pohifhtva:
proti polnozhi

Raslaganje tega obrifa.

Številka 1 kashe hišo, 2 je vèsha, 3 je gospodarjeva staniza, 4 ke dve otrozhje stanize, 5 je staniza sa vledno stanje in sa delo po dnevi, 6 hišha sa pranje, 7 kuhnja, 8 vertez pred okni sa kapufovi fadesh ali stanze, in sa drugo kuhinjko selenjavo, ta je s gostim shvim plotam obdan, de ga kuretna ali kako drugo shvinzhe ne pofhkodje, 9 so vrata na obeh krajih hiše, 10 je dvorišhe, 11 je kurnik sa vezh fort perutnine, 12 je svinjak, 13 so hlevi sa dróbnizo, 14 je jama sa gnojnizo, 15 je shupa, 16 je kolarniza, 17 je fkedenj ali pôd, 18 je s ilovzo sabita gnojna jama 19 so shtale sa govedino in konje, 20 hlapzhevška spavniza, 21 perilniza, 22 dervarniza, 23 so vratiza na vert, 24 je od studenza k pohifhtvu napeljana voda, 25 je velik sadnji vert, ta je okoli in okoli s shvim ternovim plotam ograjen; plot je takó gost, de šajiz fkosi ne pride.

L—z.

Perstavik k sostavku od razdelitve općinskih pašinj.

Že pred nekmi létmi so se v naši komesii razdelitve općinskih zemljin lotili. Nje koristnost spoznavši, se Drožmirjanje pomenijo, med seboj općin-

ske pašnje po meri svojih zemljiš takó razdeliti, de sleherni neki boljši in slabši del dobí. Kjer se općinja na zemljiša eniga in družiga posestnika meji, se mu po volji njegovi del tudi tu odmeri. Vsi se v ta sklep zastopijo, in takó v kratkim 68 oralov pašinj brez vsiga prepira razdelé, in vsi so prav zlo zadovoljni.

Tudi vbožniši teržanje, ki niso toliko zemlje imeli, saj podzemljic si nasaditi, začno sosedam prigovarjati, teržke pašnike in gojzde razdeliti; pa glavari — v dolzih suknhah — ki imajo dovelj zemljiša in več krav na opčinsko pašnjo zaganjati, ne dovolijo v razdelitvo, in terdijo: kdor nima krave, tudi do gmajne nima pravice.

Dolgo se med seboj brijejo, potem manjši kresijo za pomoč poprosijo; pa jim po volji ne razsodi. Pravda gré naprej. Glavarjem se začne mračiti; ubozim zarja posvétí. Razsodba pride: „Vsi teržki deržavniki imajo enako pravico do opčinskega zemljiša in razdeliti se morajo!“ —

Med 90 orali opčinske zemljine je nekaj dobrih, večidel pa so le slabi. Od obeh vsakimu poséstniku nekoliko odločiti ne gré, kér je premalo dobre zemlje, deležnikov pa veliko. Sklenejo tedaj med seboj, de slabeji zemlje četertinka več vsakimu deležniku pade, za delež pa vadjajo (lozajo). — Kolikor deležnikov, toliko kroglic z številkami zaznamvanih pernesó, in nar poprej vadjajo, po katerim redu bode vsak po svoj delež ségal? Zdaj začno srečo naganjati. Neki imenitniših med njimi séže v žakljic po kroglico in privleče: številko 15! kos slabiga gojzda v rébru. — Drugi glavari: številko 19! v grabni zopet slab zavod. — Zdaj séže manjših eden po kroglico: številka 1! kos lépe pašnje blizo terga. — Drugi manjših: številko 2! kos poleg uniga. — Zopet pride neki večih na versto, za svoje dvoje hiše vadjati, pa da svojima sinovama kroglice vzdigniti: številke 20 in 31! oba slabo gošo.

Gola resnica je, de je vsim zopernikom razdelitve opčinskih zemljin previdnost kroglice ravno nar borniših del v roke podajala. Tudi manjših eden je bil po zaslužki plačan. Lakovnik, prav dosti zemljine dobiti, sili tudi kos broda opčinski pašinji primeriti in pravi: „Kdor ga dobí, naj pèrstí v kóšu nanj nanósi, navozi ali naj ga kakor hoče obdéla.“ In ravno njega ta zadéne. Prav veliko sméha, pa tudi zabavljanja in jeze je pri ti razdelitvi bilo; vse je pa v kratkim vtihnulo. Ubozim teržanam je razdelitva opčinskih pašinj zlo pomagala, in vseskozi se hvalijo: „Pri ti reči je Bog znami igral!“ —

Po razdelitvi opčinskih zemljin se je naša okolica še le razjasnila in po svojim lépim imenu (Schönstein) na svetlobo prišla. Po lépi Gorici na južni strani je bilo le štorovje, slabo borovje, in blizo terga zajčino stanovanje viditi. Tega ni več! Marljiva roka novih posestnikov je vse zaterla, kjer se zdej rodovitnih njiv veselijo; slabe muljave, kjer so prej medle krave se opletale in ena na drugo prežale, so se v dobre senožeti spremenile, ki lepo živinco redé. In že mnogi ptujic se je oziral in stermel, rekoč: „Sim že vunder tú bil, pa se mi zdi, kakor bi nikoli ne bil še tukaj hodil. Prav lepo se je ta okolica izobrazila!“

Zató, ljubi prijatli! ki še imate opčinske zemljine, ne obotavljajte se dalje; le urno se sklenite in razdeliti jih. V kratkim boste koristnost njih razdelitve spoznali, in nikdar se ne boste tega kesali; pa le prepíra se varvajte in nevošljivosti. Mislite na čas, ko bode sléhern z seznam zemlje zadovoljin. Bog daj, de bi še ta ne téžála! P. Musy.

Odperto pismice na gosp. Ferlana.

Častiti gospod! Nekaj prav veseliga Vam moram danes oznaniti in de bodo to veselico tudi vsi

naši braveci zvedili, Vam ta dopis brez pečata pošljem. Kaj neki je to? boste radovedni prašali. Kaj družiga, kakor de smo za izdelovanje Vaše pinje tudi v Ljubljani praviga mojstra našli. J. Ehtar izdelovavec umetalnih mašin v Ljubljani, je razun več družih, te dni tudi eno pinjo za c. k. kmetijsko družbo v Gorici naredil in jo je po tem meni v poskušnjo dal. Prav rad sim se ti prošnji vdal in v ta namen ukazal 3 bokale smetane kupiti. Čudo, prečudo! v osmih minutah so mi srovo maslo (puter) vmedli, 5 lotov manj ko 2 funta in pol. Cela moja družina je bila tega priča. Ali se Vam ni nič kolcalo 21. dan pretečeniga mesca zvečer ob sedmih, ko se je to zgodilo in ko smo Vas in vašo znajdbo polni veselja v mislih imeli? Sdaj nej mi še kdo kako besedico čez Vašo pinjo reče, ktera, če je dobro narejena, take čudeže dela!

Matija Kopač v Begnah, in pa J. Ehtar v Ljubljani sta tedaj poterjena mojstra v izdelovanju Vaše pinje. Tudi Ehtar izdeluje pinje z celim kolesam, ki se da brez vsiga truda grozno lahko goniti, in v veslo so lopatice, kakor pri Kopačevi, vtaknjene. Od konca se mora kakih 5 minut naglo goniti, potem pa bolj počasi; de se pa smetana prav dobro premeša, se mora koló kmalo na desno, kmalo na levo stran goniti. Drugih opravi pri tem medenju ni. Če smetana ni premerzla, ali pregorka, ali kako drugači spridena, je čuda kmalo in brez vsiga truda srovo maslo v pinji.

Ehtarjove pinje so sploh prav po mojstersko izdelane, lične in terdne postave, in z železnimi obroči obdane; veljajo le po 5 goldinarjev. En teden po naročilu je vsaka izdelana. Kdor jo tedej imeti želi, naj se pri imenovanim mojstru oglasi, ki v gornim Gradišu v hihi Nr. 23 stanuje.

Vi pa častitljivi prijatel, pridite berž ko Vam bo mogoče, v Ljubljano in obiskajte mojstra, ki Vaši znajdbi zasluženó čast daje. Z Bogam.

Dr. Bleiweis.

Svetovanje, po katerim bi se zamoglo več ljudskih ali malih šol po deželi napraviti — z posebnim oziram na krajnsko in bližno primorsko deželo.

(Na dalje.)

Po mojim dobro premišljenim razsodku bi se ta reč nar bolji také le speljati zamogla:

1. Darovi so odmenjeni za napravo novih šol, in za pomoč tem, ki so že napravljene.

2. Kdor hoče na enkrat za vselej darovati, da enkrat vse, kar oblubi; kdor pa po posameznih letih hoče darovati, odrajta pri začetku vsakiga leta obljubljeni dar.

3. V posameznih soseskah po deželi naj bi častita farna duhovšina doneske ali darove prijemala, in jih potem kantonski gosposki (komisii) pošiljala.

4. Po terjih in mestih naj bi razun duhovšine tudi teržke in mestne gosposke obljubljene darove pobirale, in jih komisii odrajtovale. Tudi od vrednikov domorodnih časopisov je upati, de bodo temu delu radovoljno roke podali. *)

5. Kar kdo brez posebniga razločka ali namena za to ali uno sosesko daruje, velja tistimu kontonu, v katerim darovavec prebiva.

6. Ako kdo svoj dar kakimu drugimu kontonu, ali celi kresii namení, naj to natanjko napové, kam de je dar namenjen; če dobrotnik noče svojiga imena

*) Kar nas vtiče, iz sereca radi.